

Stichting Kinderopvang Zuidwest-Drenthe

VE-BELEID

PLUS

kinderopvang 0-12 jaar

Inhoud

Wat is voorschoolse educatie.....	3
VVE aanbod binnen PlusKinderopvang.....	3
Wettelijke norm.....	3
Piramide: in een veilige omgeving grip krijgen op de wereld.....	3
Taalontwikkeling.....	4
Ouderbetrokkenheid.....	5
Ontwikkeling, begeleiding en zorg.....	5
Verschillen in ontwikkelingsniveau.....	5
Stimuleringsplan.....	6
Overige observaties.....	6
Het borgen van kwaliteit.....	7
Opleidingsplan.....	7
VE-Coach.....	7
VE-Coach in de praktijk.....	7
Evaluatie.....	7
Doorgaande lijn naar basisschool en BSO.....	7
Gebruikte afkortingen.....	8

Wat is voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is ontwikkelingsstimulering en educatie voor jonge kinderen van 2 tot 6 jaar, gebaseerd op wetenschappelijke inzichten.

Vroegschoolse educatie is gericht op kinderen in de kleuterklassen (en groep 3). Dit valt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Voorschoolse educatie wordt voorafgaand aan de schoolperiode geboden in ons aanbod kinder- en peuteropvang, en valt onder de verantwoordelijkheid van gemeenten. VVE-programma's zijn speciaal ontwikkeld voor kinderen die het risico lopen op een ontwikkelingsachterstand, of waarbij die achterstand al is geconstateerd. De doelstelling van het VVE-beleid is om te voorkomen dat kinderen achterblijven in hun ontwikkeling en om hun kansen op een goede schoolloopbaan en maatschappelijke carrière te vergroten.

Omdat het bij PlusKinderopvang Voorschoolse Educatie (VE) betreft, gebruiken we die term verder in het bestand. Uw kunt hier dus ook VVE lezen.

VE aanbod binnen PlusKinderopvang

Wettelijke norm

Peuters die extra begeleiding en stimulering nodig hebben komen, na indicatie volgens het gemeentebestuur, in aanmerking voor een VE-peuterarrangement. Op al onze locaties voldoen wij aan de wettelijke norm van 960 uur voor peuters met een VE indicatie. Peuters kunnen gedurende de 40 schoolweken 4 dagdelen van 4 uur bij ons terecht.

Spreiding over vier dagdelen geeft het beste leereffect. Kinderen met en zonder VE-indicatie zitten samen in één groep. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat kinderen met een (dreigende) ontwikkelingsachterstand zich in gemengde groepen optrekken aan de andere kinderen. Elke groep wordt begeleid door twee gediplomeerde pedagogisch medewerkers (max.16 peuters). Een groep van 8 peuters wordt begeleid door één pedagogisch medewerker (PM). PlusKinderopvang heeft daarnaast een ervaren medewerker aangesteld als VE-coach.

Piramide-digitaal: in een veilige omgeving grip krijgen op de wereld.

Een kind hoeft je niet te leren lopen, ook het eerste woordje lijkt spontaan te komen. Kinderen hebben een natuurlijke drang om te ontdekken en om zichzelf te ontwikkelen. Wel hebben zij daarvoor een omgeving met voldoende prikkels en de stimulerende begeleiding van volwassenen nodig. Tijdens de peuterarrangementen wordt die omgeving en begeleiding aangeboden. Als basis voor onze VE werkwijze wordt gewerkt met het VE-programma Piramide Digitaal (verder benoemd als Piramide).

Doel

Piramide is een educatief concept voor jonge kinderen. Het helpt pedagogisch medewerkers om kinderen goed te begeleiden in de ontwikkeling. Door combinaties van activiteiten en spel krijgen ze in een veilige omgeving grip op de wereld.

Binnen PlusKinderopvang wordt op alle kinderopvanggroepen en binnen elk peuterarrangement met de methode Piramide gewerkt. Hieronder omschrijven we op welke wijze dit gebeurt.

Piramide besteedt gerichte aandacht aan de volgende ontwikkelingsgebieden:

- Persoonlijkheidsontwikkeling

- Taalontwikkeling en ontwikkeling van lezen en schrijven
- Denkontwikkeling en ontwikkeling van het rekenen
- Motorische ontwikkeling
- Oriëntatie op ruimte, tijd en wereldoriëntatie
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- Kunstzinnige ontwikkeling
- Ontwikkeling van de waarneming

Piramide biedt voldoende activiteiten voor zowel de jongste als de oudste peuters. De methode is opgebouwd rond twaalf thema's, die elk ongeveer 4 weken duren. De thema's sluiten stuk voor stuk duidelijk aan op de directe leefwereld van het jonge kind.

Elk thema bevat tal aan activiteiten voor zowel de peuter- als de baby/dreumes leeftijd. De opbouw van elk thema is gelijk. Het thema wordt geïntroduceerd aan de hand van een ontdekplaat en middels een verhaal. En het thema doorloopt vier projectstappen:

- Oriënteren
- Demonstreren
- Verbreden
- Verdiepen

De thema's die aan bod komen zijn:

- Welkom
- Mensen
- Herfst
- Lente
- Zomer
- Eten en drinken
- Feest
- Wonen
- Ziek en gezond
- Kleding
- Kunst
- Verkeer

Taalontwikkeling

Taalontwikkeling is van groot belang voor de totale ontwikkeling van kinderen. Het is een bepalende factor voor hun schoolsucces. Kinderen hebben een uitgebreide woordenschat nodig om te kunnen communiceren en boodschappen over te dragen, en om te leren in de voorschoolse periode en op school. Er wordt onderscheid gemaakt tussen de actieve woordenschat (het actief gebruiken van het woord) en de passieve woordenschat (het begrijpen van een woord).

In de eerste levensjaren verwerven kinderen min of meer spontaan een groot aantal woorden, met name tussen het derde en vierde jaar. Dit incidentele woordleren vindt plaats in interactie met volwassenen en andere kinderen. Bij kinderen die binnen de VE-doelgroep vallen is er vaak sprake van een achterstand op het gebied van de woordenschatopbouw. Al bij hun entree op de basisschool is hun woordenschat significant kleiner dan de woordenschat van de andere kinderen. Speciaal voor anderstalige kinderen geldt dat er grote verschillen zijn in de omvang van hun woordenschat. Juist bij deze kinderen is het van cruciaal belang om naast het incidentele woordleren ook het zogenaamde intentionele woordleren te laten plaatsvinden. Hierbij zet de PM of leerkracht zich gericht in om de

kinderen nieuwe woordbetekenissen aan te leren. PlusKinderopvang draagt er daarom zorg voor, dat alle medewerkers beschikken over een 3F taalniveau.

Als er iets is wat de taalontwikkeling van jonge kinderen kenmerkt, dan is het wel de uitbreiding van de woordenschat. Jonge kinderen zijn de hele dag bezig met het leren van nieuwe woorden en nieuwe woordbetekenissen. Elke activiteit is een gelegenheid om nieuwe woorden te leren en te gebruiken. Bij de baby's benoemt de medewerker alles wat ze doet. Ook bij de peutergroep gaat de taalontwikkeling onverminderd door. Daarom is er met Piramide doorlopend aandacht voor woordenschat.

Om de woordenschat en taalontwikkeling nog meer te stimuleren werkt PlusKinderopvang met een VE-coach in de organisatie en voorleescoördinatoren op de locaties.

Ouderbetrokkenheid

Ouders worden aan het begin van een plaatsing op de kinderdagopvang (KDV) of de peutergroep geïnformeerd over de Piramide-methode. Bij het halen en brengen worden ouders geïnformeerd over bijzonderheden. Daarnaast worden ouders door middel van de ouderbrief geïnformeerd over de Piramide activiteiten. Ouders ontvangen aan het begin van ieder nieuw thema een ouderbrief. In deze themabrief worden ouders gestimuleerd om thuis Piramide activiteiten te doen aan de hand van de suggesties en de begrippenlijst die in de brief vermeld staan.

Na iedere observatie vindt er in principe een oudergesprek plaats waarin ouders op de hoogte worden gesteld over de bevindingen van de observatielijsten.

Wanneer een kind bijna vier jaar wordt, evalueren we met ouders de tijd op het KDV/peutergroep, de ontwikkeling die het kind heeft doorgemaakt en bespreken we welke zaken van belang zijn om door te geven aan de basisschool (warme overdracht).

Ontwikkeling

Verschillen in ontwikkelingsniveau

Het is van groot belang om rekening te houden met de verschillen in ontwikkelingsniveau binnen een groep. Getracht wordt om steeds activiteiten aan te bieden aan de kinderen die net een klein stapje boven hun huidige niveau liggen. Met andere woorden: wij werken binnen de zone van naaste ontwikkeling (Vygotsky).

Piramide biedt hiervoor de volgende mogelijkheden:

- Er is activiteitenkeuze uit drie differentiatieniveaus: Basis, Tutor (VE) en Pienter (net een beetje meer)
- Binnen de gekozen activiteit is er een begrippenlijst zichtbaar op vier niveaus: basisbegrippen jongste peuters, basisbegrippen oudste peuters, extra begrippen jongste en oudste peuters en contextbegrippen jongste en oudste peuters.
- De PM kan bij het uitvoeren van de activiteiten inspelen op de specifieke talenten van de kinderen. In de methode wordt ook aandacht besteed aan het leren met behulp van de verschillende zintuigen, zoals reuk, gehoor en tast.

De methode Piramide heeft de balans tussen het spelend leren in de hoeken en groepsexploraties (een specifiek aanbod voor in een kleine of een grotere groep/kring). Voor VE-doelgroepkinderen is het erg belangrijk om veelvuldig de kans te krijgen te werken in een klein groepje. Hierin zullen veel

kinderen zich veiliger voelen en dit zal meer kansen bieden voor een rijke interactie. De interactievaardigheden van de PM zijn hierbij van zeer groot belang.

Stimuleringsplan

Iedere locatie houdt een overzicht (stimuleringsplan) bij van de VVE kinderen die zorg nodig hebben. Elke periode wordt er een doel vastgesteld om aan te werken. De lengte van de periode kan gelijk zijn aan de lengte van een Piramide thema (ongeveer 4 weken). Maar afhankelijk van het doel kan hier ook een langere periode voor uitgetrokken worden. Wekelijks wordt er kort beschreven welke activiteiten zijn aangeboden en wat er goed ging of waar meer aandacht aan besteed moet worden. Aan het eind van de periode evalueert de PM of het doel is behaald en kijkt aan de hand van het observatiesysteem of er vorderingen zijn te zien in de ontwikkeling van het kind. Ouders worden hiervan op de hoogte gebracht. Daarna wordt er een nieuw plan geschreven. De VE coach kan ondersteunen bij het opstellen van de stimuleringsplannen.

Overige observaties

Observeren is niets anders dan goed en objectief kijken naar wat er gebeurt. Dit doen PM uiteraard heel vaak, maar bij observeren kijken ze met een speciaal doel. De kinderen kunnen dagelijks tijdens het vrije en thematische spel en in het gerichte deel tijdens de projecten en activiteiten geobserveerd worden.

Dat observeren gebeurt op grond van SLO-doelen in combinatie met kennis van de ontwikkelingslijnen (zie hiervoor het pedagogisch beleid, hoofdstuk 1). Wanneer er nauwkeurig moet worden geobserveerd, dienen de observatielijsten en controlelijsten te worden gebruikt. Tijdige signalering van een eventuele achterstand of ontwikkelingsstoornis maakt het mogelijk om advies en hulp in te schakelen waardoor de nadelige gevolgen zo beperkt mogelijk blijven. Deskundigen die wij kunnen inschakelen of naar wie wij kunnen verwijzen zijn onder andere logopediste, orthopedagoog, kinderfysiotherapeut of consultatiebureauarts en Yorneo.

Ouders hebben de primaire verantwoordelijkheid voor hun kind. Wanneer de ouders niets doen met het advies en geen verdere stappen ondernemen of toestemming geven, dient de coördinator dit te allen tijde te respecteren. Hierop is een uitzondering: bij een vermoeden van kindermishandeling treedt de "Meldcode kindermishandeling" in werking.

Bij PlusKinderopvang is ieder kind gekoppeld aan een mentor. De mentor is een vaste medewerker van de stam- of basisgroep, waardoor de mentor intensief contact heeft met het kind en deze regelmatig ziet gedurende de week.

De mentor is degene die observaties van het betreffende kind doet en de oudergesprekken voert. In het geval van zorg in de ontwikkeling kan de mentor beroep doen op ondersteuning van bijvoorbeeld de VE-coach, de locatie coördinator of de pedagogisch coach.

Het borgen van kwaliteit

Opleidingsplan

Conform de geldende wet- en regelgeving voldoen alle pedagogisch medewerkers van de KDV en peuterlocaties binnen PlusKinderopvang aan de vastgestelde opleidingseisen. Zij zijn gecertificeerd voor het uitvoeren van de methode Piramide en er zijn regelmatig bijscholingstrajecten.

VE-Coach

De VE-Coach wordt ingezet om de kwaliteit van het aanbod van VE te verhogen. Als rekennorm wordt 10 uur per doelgroep peuter (peildatum 1 januari) per jaar gehanteerd. Het totaal aantal uren per locatie mag naar inzicht van de VE-coach ingezet worden voor kwaliteitsverhoging van de VE-groepen. Dit staat beschreven in het werkplan.

De VE-coach is verantwoordelijk voor de volgende taken:

- Organiseren van de doorgaande lijn/warme overdracht
- VE-methodiek
- VE-beleid en het evalueren van het beleid
- Ondersteunen bij vroegsignalering en de zorg voor individuele kinderen met extra ondersteuningsbehoeften
- Zorgt voor verbetering van de educatieve functie van VE
- Zorgt ervoor dat het VE-beleid geïmplementeerd wordt op de werkvloer
- Houdt de PM scherp op de VE doelen
- Zorgt voor vernieuwing en inspiratie op VE gebied

VE-Coach in de praktijk

In de praktijk bezoekt de VE-coach de VE-groepen. Hier kan hij/zij ondersteunen bij het maken van stimuleringsplannen, bij de uitvoering van de stimuleringsplannen en bij de uitwerking van de VE-thema's. Dit kan op individueel- en/of op groepsniveau, dit wordt afgestemd met de groep.

Aan het begin van het nieuwe jaar begint de VE-coach met een startgesprek om de wensen en behoeften te inventariseren.

Evaluatie

PlusKinderopvang bewaakt voortdurend de kwaliteit van de uitvoering van het VE-programma. Zo worden de opbrengsten van alle VE-kinderen vastgelegd in een stimuleringsplan en geëvalueerd. Daarnaast worden verbetermaatregelen geformuleerd en aantoonbaar en planmatig uitgevoerd en borgen we de kwaliteit van onze educatie.

Doorgaande lijn naar basisschool en BSO

Binnen onze kindcentra spreken we van een doorgaande lijn tussen kinderopvang en school. Zo zijn er met regelmaat gezamenlijke overleggen. Er wordt gekeken hoe school en opvang binnen een thema bij elkaar kunnen aansluiten en er vindt een warme overdracht plaats. Ook zie je de doorgaande lijn terug in bijvoorbeeld de dagstructuur op locaties. Denk hierbij aan het starten met een zelfde versje in de kring, gebruik maken van dezelfde kleuren bij de dagen van de week enz. Daarnaast maken we binnen onze kindcentra gebruik van dezelfde interventie methodes als de basisschool, denk daarbij aan bijvoorbeeld de Kanjertraining of PBS. Zo zijn ook de regels hetzelfde en overzichtelijk.

Gebruikte afkortingen.

KDV	Kinderdagopvang
PM	Pedagogisch Medewerker
VE	Voorschoolse Educatie
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
PBS	Positive Behaviour Support